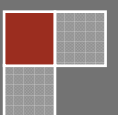

Majetok

Referát

Význam obežného, krátkodobého majetku, jeho štruktúra statická a dynamická.
Oceňovanie, normovanie obežného majetku, sledovanie jeho využitia

Obsah

1	Význam obežného majetku podniku	2
2	Štruktúra obežného majetku podniku	3
2.1	Charakteristika statickej štruktúry obežného majetku	3
2.2	Charakteristika dynamickej štruktúry obežného majetku	5
3	Oceňovanie obežného majetku	6
3.1	Evidencia prvýkrát	7
3.2	Evidencia opakovaná.....	7
4	Normovanie obežného majetku	7
5	Sledovanie využitia obežného majetku	8
	Kontrolné otázky.....	9
	Testové otázky	9
	Použitá literatúra	10

1 Význam obežného majetku podniku

Obežný majetok je časť majetku podniku, ktorú tvoria *produkčné faktory používané v podniku krátkodobo, kratšie ako jeden rok*. Najväčšiu časť obsahujú elementárne spotrebované produkčné faktory.

Obežný majetok sa v priebehu jeho transformačného procesu *spotrebováva jednorazovo – jeho hodnota jednorazovo* vchádza do nových výkonov. Táto spotreba môže byť:

a) Konečná: Určená na predaj

- Výrobky
- Služby – najmä ich materiálna časť, napr. farba pri maľovaní
- Zvieratá
- Tovar

b) Určená na ďalšiu spotrebu:

- Materiál
- Nedokončená výroba
- Polotovary vlastnej výroby

Vecná spotreba tohto majetku sa započítava do nákladov a predajných cien vyrábaných výrobkov a poskytovaných služieb. Okrem zásob (materiál, zásoby vlastnej výroby, tovar) obsahujú podnikové produkčné faktory aj ďalšie prostriedky, ktoré sa rýchlejšie obracajú – pohľadávky, krátkodobý finančný majetok a peňažné prostriedky, ktoré spolu tiež patria do obežného majetku podniku.

Hlavný význam obežného majetku podniku je zabezpečenie plynulého priebehu transformačného procesu:

- *Plynulú výrobu* (materiál, zásoby vlastnej výroby)
- *Plynulý predaj* (materiál, zásoby vlastnej výroby)
- *Likviditu* (peňažné prostriedky a krátkodobý finančný majetok)

Z hľadiska *bilancie* obežný majetok nazývame *obežnými aktívami*.

2 Štruktúra obežného majetku podniku

Štruktúra obežného majetku sa *značne rýchlo mení, predovšetkým v závislosti od plánu produkcie podniku*. Podnik by mal mať vždy toľko obežného majetku v zodpovedajúcej štruktúre (vzhľadom na transformačný proces), *koľko jeho hospodárna prevádzka vyžaduje*.

2.1 Charakteristika statickej štruktúry obežného majetku

Štruktúra obežného majetku	
a) Materiál	e) Finančný majetok
Obstaranie materiálu	Peniaze: <ul style="list-style-type: none"> • <i>V pokladnici</i> • <i>Na ceste</i> • <i>Ceniny</i>
Materiál na ceste	
Materiál na sklade	
b) Zásoby vlastnej výroby	Peniaze v bankových účtoch Krátkodobé finančné výpomoci: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Vydané krátkodobé dlhopisy</i> • <i>Ostatné krátkodobé finančné výpomoci</i>
Nedokončená výroba	
Polotovary vlastnej výroby	
Výrobky Zvieratá	
c) Tovar	Krátkodobý finančný majetok: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Obstaranie krátkodobého finančného majetku</i> • <i>Majetkové cenné papiere na obchodovanie</i> • <i>Dlhové cenné papiere so splatnosťou do jedného roka držané do splatnosti</i> • <i>Ostatné realizovateľné cenné papiere</i>
Obstaranie tovaru	
Tovar na ceste Tovar na sklade	
d) Pohľadávky	
Z obchodného styku	
Voči ovládanej osobe a ovládajúcej osobe	
Ostatné pohľadávky v rámci konsolidovaného celku voči spoločníkom, členom a združeniu	
Zo sociálneho zabezpečenia	
Daňové pohľadávky	
Iné pohľadávky	

Statická štruktúra obežného majetku je *podiel jednotlivých skupín na celkovom objeme obežného majetku*. Jednotlivé skupiny obežného majetku možno charakterizovať nasledovne:

- a) Materiál:** Predstavuje zásoby vstupujúce do transformačného procesu, s jednorazovou spotrebou. Bez nich *nie je možné, aby podnik vyprodukoval hotové výrobky alebo poskytol služby.*
- b) Zásoby vlastnej výroby:** Časť obežného majetku – *materiál, ktorý postupne v priebehu jednotlivých fáz transformačného procesu prechádza do podoby polotovarov vlastnej výroby až do podoby výrobkov – hotových produktov (schopných na predaj). Výrobky sú hotové produkty – dokončené produkty vlastnej výroby podniku, ktoré sú určené na predaj mimo podnik.*
- c) Tovar:** Sú to výrobky, ktoré boli vyrábajúcim podnikom predané a *kupujúci podnik ich bude predávať spotrebiteľom.*
- d) Pohľadávky:** Predstavujú *právne nároky podniku na rôzne očakávané platby za predané výrobky, poskytnuté služby, vyplývajúce z iných komerčných vzťahov podniku a jeho partnerov, k subjektom podnikateľského prostredia horizontálne (napr. zmenka na inkaso) a vertikálne (napr. pohľadávky voči Sociálnej poisťovni). Podľa početnosti a dôležitosti prevažujú krátkodobé pohľadávky, hoci do obežného majetku patria všetky pohľadávky.*
- e) Finančný obežný majetok:** Najzložitejšou časťou je krátkodobý finančný majetok, ktorý má charakter:
- *Cenného papiera* (akcia, podielový list, dlhopis, opčný list a pod.)
  - *Majetkový* – podnik je vlastníkom časti základného imania iného podniku (nie vlastné akcie a podielové listy)
  - *Dlhový* – podnik požičiava peniaze inému podniku (nie vlastné dlhopisy)
  - *Kategórie obchodovateľného portfólia* cenných papierov (nie investičného)
  - *Držba* (moratórium na obchodovanie) *do doby splatnosti* (musí to byť do 1 roka) dlhového cenného papiera (napr. štátna pokladničná poukážka, štátny dlhopis a pod.)
- f) Obstaranie obežného majetku:** Štruktúra obežného majetku obsahuje aj položku obstaranie – postupné dodávanie materiálu, tovaru a finančného majetku od externých dodávateľov. Po jeho dokončení, keď nadobudne svoju plnú funkčnosť, je z obstarania:
- *Zaradený finančný majetok do obchodovateľného portfólia*
  - *Materiál a tovar daný do spotreby alebo na sklad*

Ďalej môžeme obežný majetok členiť nasledovne, z aspektu:

a) Analýzy využívania obežného majetku:

- *Hmotný*: materiál, zásoby vlastnej výroby, tovar
- *Nehmotný*: pohľadávky a finančný majetok

b) Plynulosti priebehu výrobného procesu:

- *Normovaný*: materiál, zásoby vlastnej výroby, tovar (nie denné limity objemov peňazí v pokladnici)
- *Nenormovaný*: ostatné skupiny obežného majetku (využitie plánovania na princípe regresnej a korelačnej analýzy)

2.2 Charakteristika dynamickej štruktúry obežného majetku

Dynamická štruktúra obežného majetku predstavuje kolobeh obežného majetku. Je to proces, pri ktorom jeho jednotlivé komponenty prechádzajú jednotlivými fázami vo sfére výroby a sfére obehu a znova sa vracajú do východiskovej fázy. Poznáme:

- a) Primárny kolobeh – naturálno-finančný:** Materiál postupne prechádza štádiami → zásoby vlastnej výroby → hotové produkty → pohľadávky → finančné prostriedky → materiál

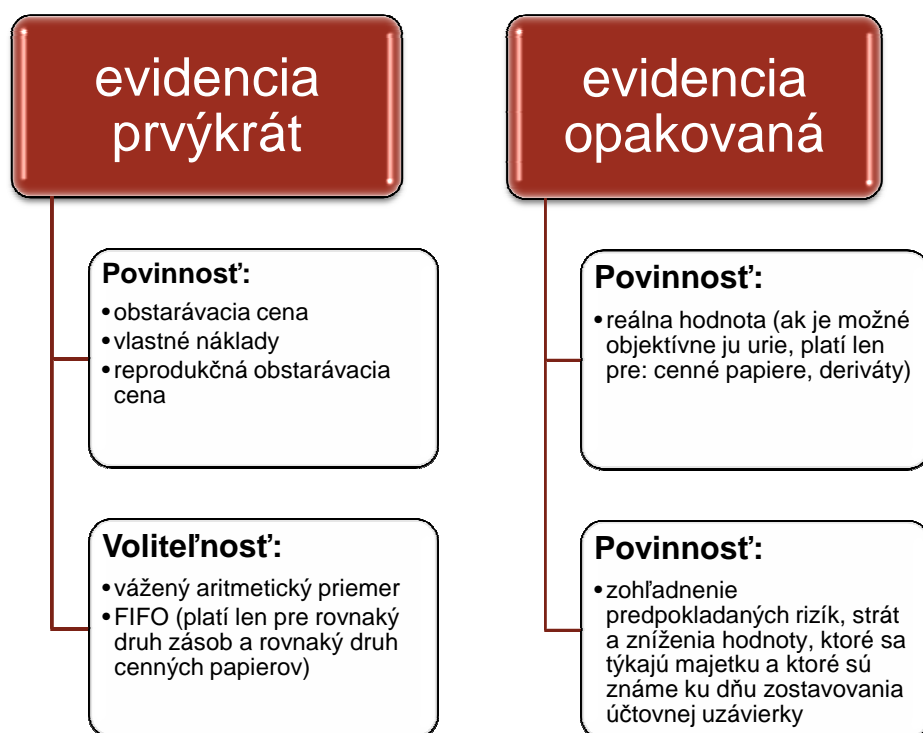
b) Sekundárny – finančný: Finančné prostriedky postupne prechádzajú štádiami → krátkodobý finančný majetok/krátkodobé finančné výpomoci → pohľadávky → finančné prostriedky. Tento finančný kolobeh predstavuje tiež *podporu transformačného procesu*.

Konsolidovaný naturálno-finančný a finančný kolobeh vytvárajú jeden *ucelený kolobeh obežného majetku*. Proces opakujúceho sa a súčasne prebiehajúceho kolobehu obežného majetku nazývame *obrat obežného majetku*.

3 Oceňovanie obežného majetku

Na základe *povinnosti uplatnenia jednotného princípu evidencie majetku v podniku podľa platného Zákona o účtovníctve* je potrebné rozlišovať, či obežný majetok:

- Sme práve obstarali, resp. či ho evidujeme prvýkrát* (deň uskutočnenia účtovného prípadu)
- Či ho evidujeme opakovane* (deň, ku ktorému sa účtovná zázvierka zostavuje)

3.1 Evidencia prvýkrát

a) *Obstarávacia cena:*

- Je to *cena*, za ktorú bol obežný majetok obstaraný (faktúrovaná cena dodávateľom alebo cena zaplatená v hotovosti)
- *Náklady súvisiace s obstaraním* (prepravné, poisťné atď.)

Touto cenou sa oceňujú *zásoby, okrem zásob vytvorených vlastnou činnosťou.*

b) *Vlastné náklady:*

- Je to *cena* zostavená z *priamych nákladov na výrobu* (povinnosť)
- *Cena* zostavená zo *súvisiacich nepriamych nákladov* (voliteľnosť)

Touto cenou sa oceňujú *zásoby vytvorené vlastnou činnosťou.*

3.2 Evidencia opakovaná

Každá účtovná závierka mimo prvej pre konkrétny obežný majetok (deň, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje). V tomto prípade sa oceňuje *reálnou hodnotou, ktorú prakticky zistíme pre obežný majetok ako:*

a) *Trhová cena* – cena vyhlásená na tuzemskej alebo zahraničnej burze alebo na inom verejnom trhu

b) *Kvalifikovaný odhad* – súhrn všetkých budúcich výdavkov alebo príjmov

4 Normovanie obežného majetku

Normovanie je základnou metódou riešenia *optimálneho množstva obežného majetku hmotného charakteru v podniku*. Výšku obežného majetku určenú, resp. vypočítanú normovaním, nazývame *normatívom obežného majetku*. Normatív obežného majetku predstavuje primerané množstvo peňažných prostriedkov, ktoré má byť viazané v príslušnej forme obežného majetku.

Celkový normatív obežného majetku v podniku sa skladá z:

- Normatívu výrobných zásob
- Normatívu nedokončenej výroby
- Normatívu hotovej výroby

5 Sledovanie využitia obežného majetku

Druhou stránkou sledovania stavu obežného majetku v podniku je jeho využívanie. Ukazovatele, na základe ktorých môžeme využívanie obežného majetku sledovať, rozdeľujeme do dvoch skupín:

- a) Ukazovatele finančnej závislosti (finančné ukazovatele)*
- b) Ukazovatele likvidity*

Medzi finančné ukazovatele patria:

- a) Doba obratu* – vyjadruje priemerný čas, za ktorý obežný majetok prechádza od okamihu vloženia do výroby až do uvoľnenia.
- b) Rýchlosť obratu* – vyjadruje koľkokrát za sledované obdobie prešiel príslušný obežný majetok svojimi vlastnými štádiami kolobehu.
- c) Koeficient viazanosti* – je recipročným ukazovateľom rýchlosti obratu obežného majetku. Vyjadruje pomer priemerného stavu obežného majetku k vyrábanej, resp. realizovanej produkcii, inými slovami, koľko obežného majetku viaže podnik na 1 Sk realizovanej produkcie.

Pre podnik je vhodné, ak je *doba obratu* čo najkratšia, *rýchlosť obratu* čo najvyššia a *koeficient viazanosti* čo najmenší.

Kontrolné otázky

- 1) Charakterizujte obežný majetok z hľadiska jeho pôsobenia v transformačnom procese.
- 2) Čo rozumieme pod štruktúrou obežného majetku a ktoré skupiny ju tvoria?
- 3) Vysvetlite kolobeh finančného majetku.
- 4) Definujte pojem obstarávacia cena.
- 5) Definujte pojem obrat obežného majetku.
- 6) Čo predstavuje normatív obežného majetku podniku?
- 7) Vymenujte ukazovatele sledovania obežného majetku.

Testové otázky

- 1) Do akého časového obdobia zaradujeme krátkodobý obežný majetok?
  - a) *Menej ako jeden rok*
  - b) *Viac ako jeden rok, ale menej ako dva roky*
  - c) *Tri roky*
- 2) Čo nepatrí do konečnej výroby?
  - a) *Výrobky*
  - b) *Služby – ich materiálna časť*
  - c) *Zvieratá*
  - d) *Materiál*
- 3) Akú časť obežného majetku tvoria zásoby vlastnej výroby?
  - a) *Materiál, ktorý už vstúpil do transformačného procesu a obsahuje určitú pridanú hodnotu spracovaním*
  - b) *Materiál na ceste*
  - c) *Materiál na sklade*
- 4) Pohľadávky sú?
  - a) *Právne nároky podniku na očakávané platby*
  - b) *Platby, ktoré má daný podnik zaplatiť*
- 5) Medzi hmotný obežný majetok nepatrí:
  - a) *Materiál*
  - b) *Zásoby vlastnej výroby*
  - c) *Pohľadávky*

Použitá literatúra

- 1) Štefan Majtán a kol. Podnikové hospodárstvo. Sprint, Bratislava 2005
- 2) Kupkovič, M. a kol. Podnikové hospodárstvo. SPRINT, Bratislava 2004